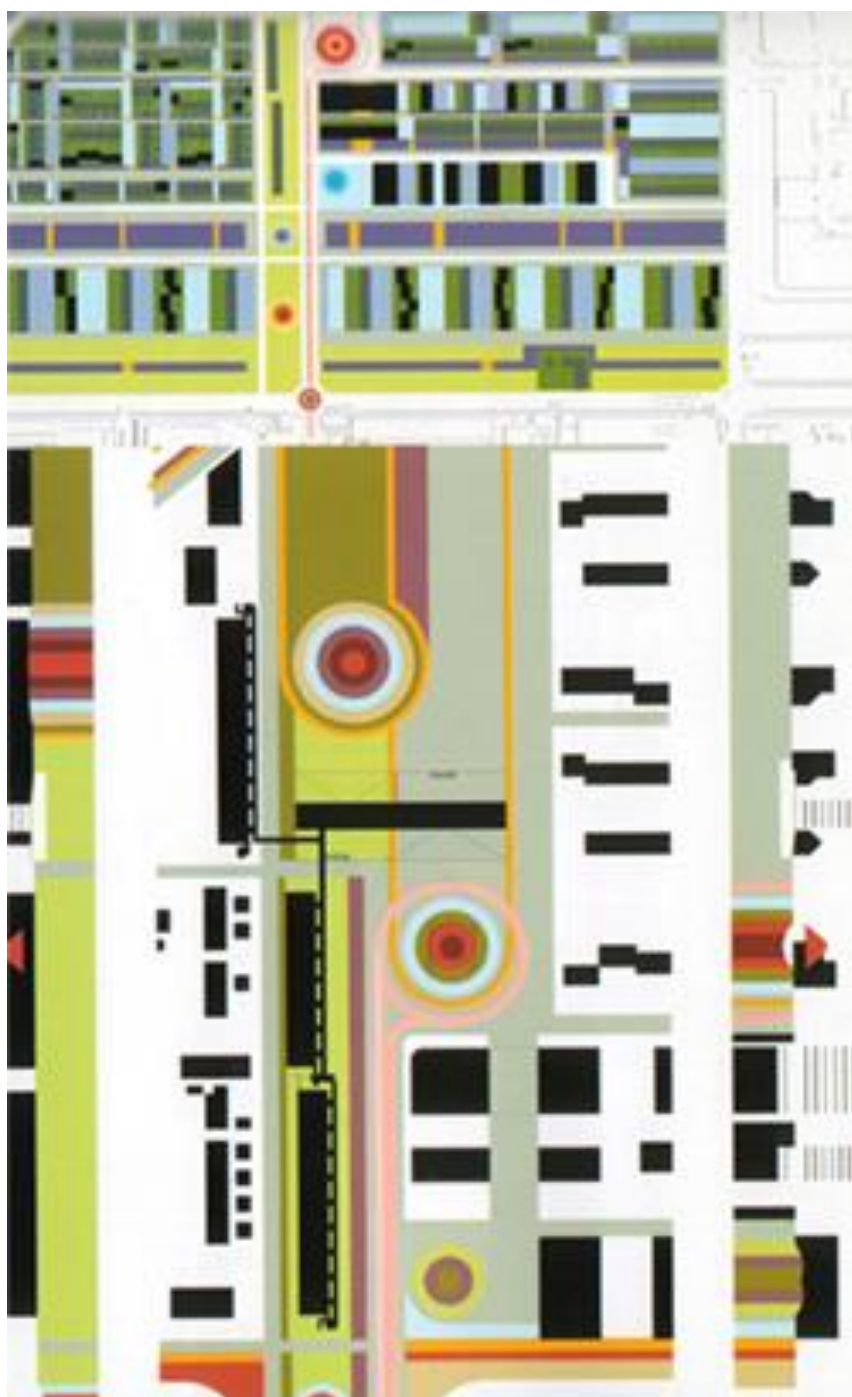

5^e Rapportage Steunpunt Ontwerpwedstrijdenn

01 01
2002
tot

01 01
2003

5e Rapportage
Steunpunt
Ontwerpwedstrijden

Inhoud

1. Het jaar 2002	5
2. Achtergrond	7
3. Vraagbaak en stimuleren	9
4. Professionaliseren en adviseren	11
4.1 Kompas bij Prijsvragen & Meervoudige opdrachten	
4.2 Kompas bij Ontwikkelingscompetities	
4.3 Reacties op conceptprogramma's	
4.4 Keurmerk	
4.5 Klachten over wedstrijden	
5. Evaluatie en documentatie	15
6. Publiciteit	19

Bijlagen

Overzicht wedstrijden 2002

Publiciteit

Website www.ontwerpwedstrijden.nl

1

Het jaar 2002

Het jaar 2002 is het vijfde jaar waarin het Steunpunt Ontwerpwedstrijden heeft gefunctioneerd. In het algemeen kan worden gesteld dat de bekendheid van het Steunpunt toeneemt: dat wordt afgeleid uit het feit dat meer tijd is besteed aan het adviseren in de voorfase. Hiernaast zijn er in het vorige verslagjaar (looptijd 20 maanden) 50 wedstrijden bij het Steunpunt gemeld; in het onderhavige evenzoveel (49), maar dan over een periode van 12 maanden.

Toch biedt het gestegen aantal meldingen weinig reden tot enthousiasme. Gebleken is dat een aantal van de gemelde 'wedstrijden' uiteindelijk geen wedstrijden betreffen. Soms gaat het om een visiepresentatie, soms om een prijs etc. Ook bleek, gaandeweg het overleg tussen uitschrijver en Steunpunt bij de voorbereiding van het programma, dat in een aantal gevallen de wedstrijd niet het geëigende instrument was voor de opgave. En bovenal: bij 15 van de 21 wedstrijden die in 2002 zijn afgerond, is Kompas niet of deels gevolgd.

Het vestigen van een wedstrijdcultuur blijft een taaie kwestie, die nog steeds veel overtuigingskracht vraagt. Natuurlijk zijn er uitschrijvers die Kompas inmiddels hebben omarmd doordat zij er goede ervaringen mee hebben. Bij hen is er dan ook veel gewonnen.

Maar niet iedere uitschrijver schrijft bij herhaling wedstrijden uit. Het gaat dus telkens om andere uitschrijvers, of andere personen die namens de uitschrijver een programma moeten opstellen en die opnieuw moeten worden overtuigd. Het lastigste is het overwinnen van wat wellicht een 'psychologische barrière' kan worden genoemd. Uitschrijvers geven er geregeld blijk van dat zij Kompas zien als extra regelgeving - ondanks de eenvoud en volledigheid van de modellen. Daar lijkt per definitie een weerstand tegen te bestaan. Wanneer duidelijk wordt dat het om een handleiding gaat zonder wettelijke basis, beroepen degenen die vaker een wedstrijd hebben uitgeschreven zich op eigen verantwoordelijkheid en ervaring; waarom zou men zich dan nog tot een Steunpunt wenden.

Bij besloten wedstrijden, met name de meervoudige opdracht, nodigt de uitschrijver deelnemers op naam uit en ziet niet in waarom men de overeenkomst aan een niet direct betrokken instantie als het Steunpunt zou (moeten) melden. De programma's voor deze wedstrijden zijn nog steeds moeilijk boven tafel te krijgen.

Wat betreft de 'nieuwe' ontwikkelingscompetities: sinds de uitgave van het Kompas voor deze wedstrijden in mei 2001 zijn er 1650 boeken verspreid. In het verslagjaar werden er slechts 7 bij het Steunpunt gemeld. Net als bij de meervoudige opdrachten betreft het ook hier besloten overeenkomsten tussen uitschrijver en deelnemers, waardoor mogelijk de behoefte tot melding bij derden niet wordt gevoeld.

Bij het Steunpunt bestaat daardoor geen inzicht in het aantal meervoudige opdrachten en ontwikkelingscompetities die worden uitgeschreven, noch in (de mate van) het gebruik van de modellen bij de programmering. Inzicht in en aansluiting vinden bij meervoudige opdrachten en ontwikkelingscompetities staan op de agenda van de Bestuurlijke Werkgroep VROM van de Convenantpartijen.

Van het feit dat het Convenant een overeenkomst is van 16 koepelorganisaties is, zou naar verwachting een stimulerende werking uit moeten gaan. In de praktijk blijkt dit een weinig overtuigend argument voor uitschrijvers. Het blijken juist de uitschrijvers te zijn die niet vertegenwoordigd zijn als Convenantpartner (de niet professionele opdrachtgevers zoals culturele stichtingen en privé initiatieven), die Steunpunt en Kompas als een welkome hulp beschouwen.

Hiernaast zijn de Convenantpartners in een aantal gevallen zelf uitschrijver en ook dan is overtuigingskracht nodig voor het gebruik van Kompas. De betreffende (vertegenwoordigers van) de uitschrijver laat zich zelfs dan niet altijd overtuigen. Ook al heeft het Steunpunt heeft geen 'sanctie' mogelijkheden, dergelijke situaties zouden niet moeten voorkomen.

De Convenantpartners wier achterban de deelnemers vertegenwoordigen (architecten BNA voor de prijsvragen en meervoudige opdrachten; ontwikkelaars NEPROM voor de ontwikkelingscompetities) lijken het meest betrokken. Voor zover de organisaties gehoor gaven aan het verzoek tot inzenden van publicitaire gegevens door de Convenantpartijen voor deze rapportage, blijkt dit uit de publicitaire activiteiten van deze organisaties, naast het contact dat zij met het Steunpunt onderhouden. Van de vertegenwoordigers van uitschrijvers heeft de VNG regelmatig gepubliceerd.

Aan te bevelen is om bij juryleden aandacht te vragen voor het gebruik van de modellen bij de uitschrijver van wedstrijden waarbij zij

jurereu. Zij zijn weliswaar niet als groep te benaderen, maar velen van hen wel zijn aangesloten bij de Conventantpartijen.

2

Achtergrond

1. Convenant Wedstrijden op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschaps-architectuur en interieur-architectuur voor de periode 2001-2004., Aedes, AVBB, BNA, BNI, bnSP, NEPROM, NVTL, ONRI, VNG, Ministeries VROM, OCenW, LNV, V&W, Defensie en Buitenlandse Zaken, 2001

2. Kompas, handleiding en voorbeeldmodellen bij het uitschrijven van prijsvragen en meervoudige opdrachten op het gebied van architectuur, stedenbouw, en landschapsarchitectuur, uitgeverij 010 1997

3. Kompas bij Ontwikkelings-competities, uitgave stichting Architectuur Lokaal, 2001

Op 1 april 1997 is het Steunpunt Ontwerpwedstrijden (verder: Steunpunt) opgericht door de Bestuurlijke Werkgroep Ontwerpwedstrijden. De basis voor het Steunpunt ligt in het *Convenant wedstrijden op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur en interieurarchitectuur 1997-2001* dat in 2001 voor de periode 2001-2004 werd verlengd. (1)

Met het Convenant wordt gestreefd naar een doelmatig en ordelijk verloop van wedstrijden. De ondertekenaars zijn van mening dat een goed georganiseerde wedstrijd op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur een bijdrage kan leveren aan de culturele dimensie van de fysieke omgeving.

In de Bestuurlijke Werkgroep, onder voorzitterschap van de Rijksbouwmeester - die voerder van het secretariaat – zijn de Convenantpartijen vertegenwoordigd. In 2002 heeft de Rijksbouwmeester het voorzitterschap gedelegeerd.

Het Steunpunt is ondergebracht bij de stichting Architectuur Lokaal en heeft conform het lopende Convenant vier hoofdtaken:

- algemene vraagbaak en stimuleringstaak
- advisering en professionalisering
- documentatie, evaluatie en periodieke rapportage
- publiciteit en voorlichting

In de praktijk zijn de werkzaamheden van het Steunpunt zijn direct gelieerd aan het *Kompas bij Prijsvragen & Meervoudige Opdrachten*, voor de selectie van ontwerpers (2) en *Kompas bij Ontwikkelings-competities*, voor de selectie van projectontwikkelaars (3).

Het Steunpunt houdt een eigen website www.ontwerpwedstrijden.nl bij om belanghebbenden zo makkelijk mogelijk op weg te helpen, en inzicht te bieden in de lopende en afgesloten wedstrijden.

**4. Het eerste jaar (1 april 1997- 1 april 1998). Het tweede jaar (1 april 1998- 1 april 1999). Het derde jaar (1 april 1999- 1 april 2000). Het vierde jaar (1 april 2000- 1 januari 2002),
Rapportages Steunpunt**

Sinds de start van het Steunpunt zijn jaarlijks rapportages van de ervaringen en voortgang van het Steunpunt opgesteld. (4)

De onderhavige, 5^e rapportage van het Steunpunt Ontwerpwedstrijden, beslaat het kalenderjaar 2002.

In deze rapportage wordt verslag gedaan van de werkzaamheden van het Steunpunt conform de vier hoofdtaken.

3 Vraagbaak en stimuleren

In het wedstrijdarchief wordt alle informatie over de wedstrijden opgenomen. Regelmatig komen wedstrijd uitschrijvers informatie halen en ideeën opdoen uit het wedstrijdenarchief. Veel aandacht blijft daarom gericht op het toegankelijk maken van het archief. Er wordt informatie over de wedstrijden door het Steunpunt zelf opgevraagd of door een deelnemer aan een wedstrijd aangedragen. Via de website worden wedstrijden aangemeld door derden.

De elektronische registratie van wedstrijden, met een trefwoorden systeem dat aansluit op de bibliotheek van Architectuur Lokaal (waarin het archief is ondergebracht) maakt het mogelijk snel vragen te beantwoorden en direct voorbeelden van wedstrijden met een bepaalde thematiek te vinden.

In het vijfde verslagjaar werden weer vele inhoudelijke en/of praktische vragen over wedstrijden van onder meer uitschrijvers, deelnemers, juryleden en de vakpers. Deze vragen komen niet alleen uit Nederland, maar ook uit de ons omringende landen.

De vragen kunnen worden onderscheiden in vragen die samenhangen met het wedstrijdproces en vragen die samenhangen met de ontwerpopdracht zelf en de beoordeling daarvan. De vragen zijn in toenemende mate meer procesgericht dan ontwerptechnisch van aard, hetgeen richtinggevend is voor het beeld dat men van het Steunpunt heeft gekregen, en voor de positie die het Steunpunt heeft verworven. De procesgerichte vragen worden rechtstreeks door het Steunpunt beantwoord. Bij de ontwerpgerichte vragen verwijst het Steunpunt door naar de beroepsverenigingen of andere deskundigen. In sommige gevallen raadpleegt het Steunpunt vertegenwoordigers van de Convenantpartijen.

In toenemende mate overleggen uitschrijvers van wedstrijden vroegtijdig in het proces met het Steunpunt over de keuze voor een wedstrijd en het wedstrijdtype, de programmering en het wedstrijdproces. In een aantal gevallen hebben er meerdere gesprekken plaatsgevonden over een specifieke wedstrijd en ontstond gedurende het hele proces een intensief contact.

4 Professionaliseren en adviseren

4.1 Kompas bij Prijsvragen & Meervoudige Opdrachten

Kompas bij Prijsvragen en Meervoudige Opdrachten is in 1997 uitgegeven in een oplage van 3000 exemplaren, door Uitgeverij 010 in opdracht van de BNA. Dit Kompas werd in de loop van 2002 uitverkocht. Uitgeverij 010 en BNA besloten geen tweede druk uit te brengen omdat de markt te klein werd geacht voor een dergelijke vakmatige uitgave.

De BNA droeg eventuele tweede druk over aan het Steunpunt Ontwerpwedstrijden. Het Steunpunt heeft de mogelijkheid tot tweede druk voorgelegd aan de Bestuurlijke Werkgroep. Deze heeft besloten dit niet te doen, aangezien dit Kompas in de tussentijd grotendeels beschikbaar is via de website www.ontwerpwedstrijden.nl en er behoefte is aan actualisering wat betreft Europese regelgeving. Dit laatste staat op de agenda van de Bestuurlijke Werkgroep. Het Steunpunt heeft het accent van de informatieverstrekking over dit Kompas naar de website verschoven.

4.2 Kompas bij Ontwikkelingscompetities

Van de totale oplage van 2500 exemplaren die Architectuur Lokaal van het *Kompas bij Ontwikkelingscompetities* heeft uitgegeven resteren er aan het einde van het verslagjaar nog 850.

In 2002 werden er 152 exemplaren verkocht, in 2001 waren dat er 245.

4.3 Reacties op conceptprogramma's

Het adviseren van uitschrijvers in het algemeen vindt, naast de reacties van het Steunpunt op concept wedstrijdprogramma's, plaats door korte contacten via telefoon, fax en e-mail. In deze contacten gaat het om het geven van constructieve opmerkingen om daarmee een aangemeld wedstrijdprogramma goed te laten verlopen.

Het Steunpunt legt daarbij het wedstrijdprogramma 'naast' het betreffende model in *Kompas* en let daarbij op de opbouw van het

wedstrijdprogramma, de volledigheid, logica en consistentie van het wedstrijdprogramma en de daarin opgenomen wedstrijdregels. Een programma is opgesteld 'volgens Kompas' wanneer structuur en hoofdtekst van het model zijn gevolgd.

In de verslagperiode gaf het Steunpunt tientallen van dergelijke schriftelijke reacties op wedstrijdprogramma's.

Meestal wordt advies in een laat tot zeer laat stadium gevraagd, maar in het verslagjaar hebben er meer dan voorheen 'live' gesprekken plaatsgevonden met uitschrijvers in een vroegtijdig stadium.

Het Steunpunt reageerde in de meeste gevallen binnen een week opdat het tijdschema van een wedstrijdprogramma geen belemmering hoefde te zijn voor het vragen van een advies.

4.4 Keurmerk

In voorafgaande verslagjaren is herhaaldelijk aangegeven dat een keurmerk voor wedstrijden die aangemeld zijn bij het Steunpunt gewenst is. Er is geconstateerd dat de vrijblijvendheid van een advies dat door het Steunpunt wordt gegeven, de status ervan onduidelijk maakt. Deze constatering blijkt nog steeds terecht te zijn. De uitschrijver kan het advies naast zich neerleggen en vervolgens vermelden dat het wedstrijdprogramma is opgesteld conform het model in *Kompas*. Dit geeft een schijnzekerheid voor andere betrokkenen, zoals juryleden en deelnemers wanneer gebruik gemaakt is van het Steunpunt als adviseur. Dit doet afbreuk aan de goede naam van *Kompas* en het Steunpunt.

In de Bestuurlijke Werkgroep werd vastgesteld dat preventieve toetsing niet de voorkeur heeft. Gezocht wordt nog naar een repressieve vorm van toetsen.

Uitschrijvers blijken waarde te hechten aan de vermelding dat de wedstrijd is geprogrammeerd volgens Kompas. Het komt geregeld voor dat bij de aankondiging van een wedstrijd deze vermelding door de uitschrijver is gegeven, ook al wijkt het programma af van het model. Het Steunpunt tracht ook in deze situaties de uitschrijver te overtuigen tot bijstellingen van het programma.

Wegens het ontbreken van een keurmerk of sancties, kan bij dergelijke wedstrijden alleen op de website worden vermeld, welke de afwijkingen zijn. Dit, uiteraard alleen wanneer het Steunpunt in het bezit is van het programma.

De tekst voor de website wordt altijd vooraf voorgelegd aan de uitschrijver.

4.5 Klachten over wedstrijden

In de verslagperiode kwamen bij het Steunpunt 6 klachten over wedstrijden binnen. Vier klachten werden rechtstreeks door het Steunpunt ontvangen, twee via de BNA.

Eén architect, betrokken bij een ontwikkelingsbedrijf dat deelnam aan een ontwikkelingscompetitie, vond de selectieprocedure van de betreffende competitie onhelder en was van mening dat feitelijk sprake was van de vraag om een definitief ontwerp. De competitie was niet bekend bij het Steunpunt. Het Steunpunt heeft de uitschrijvende gemeente om nadere informatie. De gemeente heeft niet gereageerd. De architect wilde niet dat het Steunpunt refereerde aan zijn klacht. Zonder informatie en zonder mogelijkheid tot referentie aan de klager, kon het Steunpunt verder niet ingaan op de klacht.

Eén architect werd samen met een andere architect verkozen was tot eerste prijswinnaar van een prijsvraag. Beiden werden uitgenodigd hun ontwerp verder uit te werken. Het programma bleek grotendeels ontleend te zijn aan het model uit Kompas, dus bekend bij de uitschrijver. Het programma bleek niet te voorzien in de mogelijkheid van twee prijswinnaars, noch in de mogelijkheid tot een presentatie van twee winnaars waarbij de anonimiteit voortijdig zou worden opgeheven. Het Steunpunt heeft de klager hierop gewezen, mocht hij willen reageren in de richting van de uitschrijver. De klager wenste geen direct contact van Steunpunt met uitschrijver.

Eén klacht werd ontvangen van een architect die deelnam aan een openbare inschrijving met voorafgaande selectie. Op basis van de vastgestelde criteria werd zijn bureau eerste. Nadien werden er wegingsfactoren toegevoegd waardoor de keuze op een ander bureau viel. De klager viel buiten de boot en zijn bezwaar bij de uitschrijver kon niets uithalen. Vervolgens werd ook nog de locatie veranderd. Helaas kon het Steunpunt niet op deze klacht ingaan aangezien het geen competitie in de zin van Kompas betrof. Het Steunpunt heeft de klager doorverwezen naar de BNA.

Eén klacht werd via de BNA ontvangen en betrof een deelnemer aan een meervoudige opdracht die zelf de uitschrijver attendeerde op het bestaan van Kompas, waarna de prijsvraag alsnog volgens Kompas is opgesteld. Helaas is deze meervoudige opdracht niet door de uitschrijver bij het Steunpunt gemeld. Het programma werd uiteindelijk ontleend aan Kompas, met enkele afwijkingen.

De volgende klacht werd ook via de BNA ontvangen, De klacht was afkomstig van een architect betrokken bij een ontwikkelingsbedrijf dat deelnam aan een ontwikkelingscompetitie. Bij deze competitie werden aan twee ontwikkelaars een gedeelde eerste prijs toegekend. De architect wilde weten welke architect de rechten had om architect van het plan te worden. De BNA heeft hierop laten weten dat de uitschrijver een eenduidige keuze had moeten maken tussen ontwikkelaars, in wier verlengde een overeenkomst met een architect moet worden gemaakt.

De uitschrijver heeft zich bij deze competitie niet aan het eigen programma gehouden. Het Steunpunt heeft het programma bij de uitschrijver opgevraagd, maar niet toegestuurd gekregen. Als redenen werd opgegeven dat het een zeer moeizaam proces was geweest en ook dat het moeilijk was geweest om vergelijkbare inzendingen te krijgen. De opmerking van het Steunpunt dat Kompas er is om dit soort situaties te voorkomen haalde niets uit.

De laatste klacht was afkomstig van een architect die had deelgenomen aan een ideeënprijsvraag, geheel geprogrammeerd volgens Kompas. Zijn ontwerp was in een eerdere ronde afgevallen. Hij was verbaasd dat in het juryrapport alleen vermeld werd in welke ronde zijn inzending was afgevallen was, maar niet de redenen daartoe. Het Steunpunt heeft erop gewezen dat dit conform het wedstrijdprogramma is verlopen, en dat dit de architect vooraf aan deelname bekend was. Door deelname aan de prijsvraag had hij met deze procedure ingestemd.

5

Evaluatie en documentatie

5.1 Gedocumenteerde wedstrijden en wedstrijdplannen

In de verslagperiode 1 januari 2002 tot 1 januari 2003 werden 49 wedstrijden gemeld:

30 door de uitschrijver

5 door een deelnemer via een klacht

1 door een derde via de website

13 wedstrijdprogramma's werden opgevraagd door het Steunpunt.

Van deze wedstrijden zijn er per datum 1 januari 2003

13 in voorbereiding

3 in uitvoering

15 afgerond en op de site gepubliceerd

6 afgerond en (nog) niet op de site gepubliceerd (gegevens zijn nog niet volledig, of er is nog niet gereageerd

6 vervallen

6 bleken geen wedstrijd te zijn (maar wel een prijs, selectieprocedure of visiepresentatie etc).

Vervallen wedstrijden:

Eén meervoudige opdracht is vervallen door het ontbreken van directe financiële middelen.

Eén meervoudige opdracht is vervallen omdat de uitschrijver een mondelinge afspraak bleek te hebben met een stedenbouwkundig bureau voor de desbetreffende opgave.

Eén prijsvraag is een prijs geworden.

Eén prijsvraag is een workshop is geworden.

Eén prijsvraag werd eerst uitgesteld door financiële vertraging en uiteindelijk vervallen omdat de prijsvraag financieel niet haalbaar bleek.

Eén uitschrijver heeft getracht om, voor dezelfde locatie als de vervallen prijsvraag waarop hierboven wordt gedoeld, een ontwikkelingscompetitie uit te schrijven. Hiervoor bleek onvoldoende draagvlak aanwezig.

In onderstaande tabel een overzicht van de typen wedstrijden. In deze tabel is voor wat betreft samengestelde wedstrijden uitgegaan van de eerste ronde.

Type Wedstrijd	Verslag periode 1-1 2002 t/m 31-12-2002 (12 maanden)	Verslag periode 1-4-2000 t/m 31-12-2001 (20 maanden)	Eerste drie jaar 1-4-1997 t/m 31-3-2000
Open ideeënprijsvraag	10	21	40
Besloten ideeënprijsvraag	-	-	4
Open projectprijsvraag	3	8	20
Besloten projectprijsvraag	3	-	3
Meervoudige opdracht	10	8	34
Meervoudige adviesaanvraag	-	-	-
Meervoudige offerteaanvraag	-	1	-
Meervoudige ontwikkel / ontwerp opdracht	7	5	2
Vervallen	6	3	-
In voorbereiding, type wedstrijd nog onbekend	3	4	-
Anders	7	-	-
Totaal	49	50	103

In de volgende tabel een overzicht van de typen uitschrijvers. Bij samenwerking zijn beiden aangegeven.

Uitschrijvers	Verslagjaar	Vierde jaar	Eerste drie jaar
Gemeenten	29	11	60
Provincies	2	2	6
Rijksdiensten, ministeries	7	6	6
Lokale architectuurcentra	2	4	4
Beroepsverenigingen	1	3	12
Stichtingen e.d.	9	23	61
Woningcorporaties	3	3	4
Ontwikkelaar	1	-	-
Overige	4	13	-

5.2 Het gebruik van de modellen

Bij de 103 wedstrijden uit de eerste drie jaren is bij 61 van de wedstrijden gebruik gemaakt van de modellen en bij 42 wedstrijden niet (40,7%).

In het vierde verslagjaar waren er 50 wedstrijden, waarvan 3 uiteindelijk zijn vervallen. 4 wedstrijden waren bij de rapportage nog in voorbereiding.

Van de resterende 43 waren er 23 geprogrammeerd volgens de modellen; 3 daarvan weken op één of meer onderdelen af. 20 wedstrijden werden niet geprogrammeerd volgens de modellen (46,5%).

In het vijfde verslagjaar zijn er 49 wedstrijden gemeld waarvan er 7 geen prijsvraag, meervoudige opdracht of ontwikkelingscompetitie bleken, en vervielen er 6.

Van de overige 36 wedstrijden zijn er

21 afgerond, waarvan 1 volgens Kompas, 5 volgens Kompas met afwijkingen en 15 niet volgens Kompas zijn.

3 in uitvoering, waarvan 2 volgens Kompas en één volgens Kompas met afwijkingen.

12 in voorbereiding. Het Steunpunt verwacht dat deze wedstrijden volgens Kompas uitschreven zullen worden, omdat met de uitschrijvers contact wordt onderhouden.

In het verslagjaar werd gemiddeld 41% van de wedstrijden wordt zonder Kompas uitgeschreven.

Eerder is aangegeven dat op de website wordt vermeld of, en met welke afwijkingen van Kompas, de wedstrijdprogramma's worden opgesteld. Wanneer de modellen uit *Kompas* worden gebruikt wil dat dus niet altijd zeggen dat de voorbeeldtekst ook letterlijk wordt gevolgd.

Wel volgen steeds meer uitschrijvers het model nauwkeuriger en maken zij gebruik van de aanbevelingen die daarin staan opgenomen. Net als in de vorige rapportages is aangegeven, blijft het gevaar voor inconsistentie of lacunes in de tekst bestaan als uitschrijvers er een eigen structuur in aanbrengen, of door met eigen tekst het *Kompas* aan te vullen of te wijzigen.

5.3 Het melden van wedstrijden

Een wedstrijd wordt gemeld op het moment dat het (concept) wedstrijdprogramma of de uitnodigingsbrief door het Steunpunt Ontwerpwedstrijden wordt ontvangen.

In veel gevallen werd een wedstrijd 'spontaan' gemeld door de uitschrijver. De samenhang tussen een spontane melding en het gebruik van de modellen in *Kompas* is hoog. Dit is niet verwonderlijk. De uitschrijvers die zich spontaan tot het Steunpunt wendden oriënteren zich en zoeken ondersteuning om een ontwerpwedstrijd uit te schrijven. Zij doen dat vaak in een vroeg stadium zodat de adviezen van het Steunpunt nog op tijd komen om te worden verwerkt in het wedstrijdprogramma.

Een aantal spontaan gemelde wedstrijden verkeerden in de fase van publiceren van de wedstrijd. Voor zover mogelijk heeft het Steunpunt dan adviezen gegeven om de gebreken in deze programma's op korte termijn in overleg te verhelpen.

In sommige van die gevallen was de uitschrijver niet op de hoogte van het bestaan van *Kompas*. In andere gevallen dacht men van het *Kompas* te kunnen afwijken zonder dat het consequenties zou hebben voor het publiceren volgens *Kompas* op de website en in de krant. Deze wedstrijden worden gepubliceerd met vermelding van de afwijkingen.

Een verzoek tot melding van een wedstrijd door het Steunpunt vindt daarentegen soms plaats als de wedstrijd al gaande is. Het Steunpunt heeft in het verslagjaar 13 van de in totaal 49 wedstrijdprogramma's van wedstrijden die niet waren gemeld, opgevraagd. Deze wedstrijden waren aangekondigd in openbare publicaties. In een aantal gevallen bleek de uitschrijver niet op de hoogte met de wedstrijdprocedures. In andere gevallen werd de reactie van het Steunpunt als ongewenste bemoeienis ervaren. Het lastigste is, uitschrijvers ervan te overtuigen dat de modellen de procedures niet bemoeilijken, maar dat zij juist bijdragen aan een ordelijk verloop van de wedstrijden en daardoor het proces kunnen bevorderen. Het vooroordeel dat de modellen verzwaring betekenen van de regelgeving waarmee men in het bouwproces te maken heeft is zeer hardnekkig.

6 Publiciteit en voorlichting

In het tweede Convenant is, mede op grond van de evaluatie, overeengekomen dat zowel de ondertekenaars als het Steunpunt meer aandacht geven aan publiciteit en voorlichting.

In deze paragraaf de acties van het Steunpunt, in de bijlage de door het Steunpunt ontvangen gegevens van de Convenantpartijen.

Het Steunpunt heeft een eigen site op Internet, www.ontwerpwedstrijden.nl. De site geeft informatie over Convenant, *Kompas*, Steunpunt en over de verschillende wedstrijdtypen. De modellen kunnen worden gedownload. Er is een actueel overzicht van gemelde wedstrijden en een archief van de afgesloten wedstrijden. De website biedt de mogelijkheid om vragen, suggesties en klachten bij het Steunpunt te melden.

Bij deze rapportage is als extra bijlage de site uitgeprint (excl. download modellen) op 4 februari 2003.

De website biedt een mogelijkheid voor ontwerpers, snel te kunnen zien welke wedstrijden voor hen openstaan voor deelname.

Met ArchiNed, als instelling uit het cultuurbeleid de 'achterban' van Convenantpartner OCenW is in het verslagjaar overeengekomen dat bij de wedstrijden die op deze site worden gepubliceerd, een button is aangebracht bij de wedstrijden die op de website van het Steunpunt vermeldt zijn. Via de button kan worden doorgelinkt naar de website van het Steunpunt.

Met het Stimuleringsfonds voor Architectuur, eveneens als instelling uit het cultuurbeleid de 'achterban' van Convenantpartner OCenW, is in het verslagjaar het overleg geactualiseerd over afstemming wat betreft wedstrijdprogramma's waarvoor subsidie wordt aangevraagd, en het gebruik van Kompas. Het SfA heeft sinds langere tijd als subsidie-eis gesteld dat wie subsidie aanvraagt voor de realisatie van een wedstrijd, het programma conform Kompas dient op te stellen en dit bij het Steunpunt te hebben getoetst.

Bij de internationale activiteiten van Architectuur Lokaal zijn ook in 2002 de wedstrijdprocedures geregeld aan de orde geweest. De wijze

waarop de verschillende landen in de Europese Unie omgaan met architectenselectie in relatie tot Europese regelgeving loopt ver uiteen. Dit heeft onder meer te maken met de verschillende nationale wetgevingen en uiteenlopende bouw- en ontwerppraktijk. Het streven om Convenant, Kompassen en website te vertalen heeft om financiële redenen nog geen invulling gekregen.

De brochure *Alles over ontwerpwedstrijden in Nederland* wordt door Architectuur Lokaal verspreid via manifestaties, stands etc. Tevens wordt bij elke bestelling van Kompas een brochure meegezonden.

Afbeeldingen

Afbeelding voorblad

Detail van het winnende plan van de Woningbedrijfswimpel 2002 van
Ir. Paul Toornend, Amsterdam met motto AG #04

Colofon

Het Steunpunt Ontwerpwedstrijden komt voort uit het Convenant Wedstrijden op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur en interieurarchitectuur 1997 en is ondergebracht bij de Stichting Architectuur Lokaal

Ondertekenaars Convenant

Ministerie VROM, Ministerie OCenW, Ministerie LNV,
Ministerie V&W, Ministerie Defensie, Ministerie Buitenlandse Zaken,
AEDES, AVBB, BNA, BNI, BNSP, NEPROM, ONRI, NVTL en VNG

Bestuurlijke Werkgroep Convenantpartijen

Voorzitter: Rijksbouwmeester, gedelegeerd aan Harry Baaijen
Secretariaat: Ontwerpatelier Rijksbouwmeester, André Mol

Steunpunt Ontwerpwedstrijden

Cilly Jansen, Jacqueline Wippo

Redactie Jaarrapportage 2002

Steunpunt Ontwerpwedstrijden

Basisontwerp

Jolanda Huntelaar

Datum

18/03/2003

© 2003 samenstellers / betrokkenen zoals genoemd in het colofon

